

LAEN TAKSI
— 24h —
0400 363 343

Torstai 22. MARRASKUUTA 2012 | NUMERO 91 | HINTA 1.00 EURO

Tulossa

Suomen parhaat luontokuvat Isossakyrössä

→ Sivu 10

Kelit

Hämärästä pimiähän sumus

→ Sivu 5

OKULIHTITE 23
61400 YLISTARO

KORHONNIEMI 423

Pohjankyrö

→ Isonkyrön, Vähäkyrön ja Ylistaron paikallislehti

ELINA KOSKI

Sofi Oksanen piti Matin-Tuvan festivaalivierailijoiden nimikkolaattoja hyvänä ideana. Lakeus toi kirjailijan mieleen Viron. "Sekin on lättänä maa."

Sofi Oksanen antoi aikaa lukijoilleen

Festivaali Kirjailija Sofi Oksanen naputteli oman metallilaattansa Matin-Tuvan aulan seinään Filmiä ja valoa -festivaalilla Ylistarossa. Hän oli kuudetta kertaa järjestetyn elokuvajuhlan päävieras. Oksanen kirjoitti romaaneihinsa omistuskirjoituksia puolentoista tunnin ajan. Sen jälkeen hän esitteli yleisölle uusimman teoksensa Kun kyyhkys katosivat -lukijatapaamisessa. Ilta päättyi Oksanen edellisestä romaanista tehtyyn Puhdistus-elokuvaan. Viikonlopun aikana nähtiin paitsi pitkiä elokuvia myös paikallisdokumentteja, lyhytelokuvia ja huipennuksena mykkäelokuva Pohjalaisia, jonka urkutaiteilija Kalevi Kiviniemi säesti. Tapahtuman teemana oli Menneisyyden varjot. **Sivut 6-7**

Plaraa ja lue

"Syränveret kiahuu"

YLISTARO Urkutaiteilija Kalevi Kiviniemi säesti *Pohjalaisia*-mykkäelokuvan Matin-Tuvassa sunnuntaina. Hän oli säveltänyt ja sovittanut elokuvaan musiikin.

Tunteet purkautuivat vaativan esityksen jälkeen. "Syränveret kiahuu", jalasjärveläissyntyinen taiteilija tunnusti. Lahdessa asuva Kiviniemi toivoo, että hän saisi esittää teoksen myös muualla Etelä-Pohjanmaalla.

→ Sivu 7

Kauneimmat pihapiirit palkittiin

VÄHÄKYRÖ Vähäkyrö-seuran järjestämässä sadonkorjuujuhlassa muisteltiin entisaikojen sadonkorjuumuistoja ja arvuuteltiin vanhojen sanojen merkityksiä.

Juhlassa palkittiin myös Vähäkyrön tämän vuoden kauneimmat pihat. Kisassa oli kolme sarjaa.

→ Sivu 9

Lapset toivovat aikaa

VÄHÄKYRÖ Anne Eskelinen luennoi Vähäkyrön koulukeskuksessa Yhdessä elämään -kampanjasta. Hänen mukaansa vastuu lasten kasvatuksesta kuuluu kodille, mutta kasvattamiseen tarvitaan koko kylä.

Pahin ongelma nykyisessä elämänmenossa on vanhempien ja jälkikasvan kohtamattomuus.

→ Sivu 12

"Sofi näyttää ihan samalta kuin to

KUVAT: ELINA KOSKI

Vierailu Kirjailija tapasi Ylistarossa kolmattasataa lukijaansa.

YLISTARO Alkajaisiksi tulee paljastus. Ylistarolaisen **Minna Liimataisen** anoppi saa joululahjaksi **Sofi Oksanen** romaanin, vieläpä kirjailijan itsensä signeeraamana.

Liimatainen oli varannut kirjailijavierailua varten mukaansa myös paperia nimi-kirjoituksia varten.

– Sofi on kuuluisa ja palkittu. Se kiinnostaa. Hän näyttää ihan samalta kuin televisiossa.

Myös ylistarolainen **Meeri Alanko** asioi ensiksi elokuvateatterin saliin perustetussa kirjamyymälässä. Sen jälkeen hän asettui jonoon, ja pian Oksanen kirjoitti isolla ja kulmikkaalla käsialallaan omistuskirjoituksen Alangon romaaneihin.

– Olen täällä muidenkin asialla. Yhden kirjoista pidän itse.

Alkusuksyllä ilmestyneen *Kun kyyhkys katosivat* -ro-

Sofi Oksanen kirjoitti omistuskirjoituksen Meeri Alangon ostamiin kirjoihin.

Tunsin syvästi Puhdistuksen naisten kauhun.

HELENA KORMANO

maanin Alanko on lukenut jo kahdesti, samoin *Puhdistuksen*.

– Ne ovat vaikuttavia teoksia.

Ylistarolainen Kirsti Nyrhinen osti *Kun kyyhkys katosivat* -kirjan syntymäpäivälahjaksi miehelleen. *Puhdistuksen* hän tuntee sekä romaanina että Seinäjoen kaupunginteatterin näyttämötkintana. Perjantaina

hän katsoi Alangon tavoin kirjaan pohjautuvan Antti J. Jokisen ohjaaman elokuvan.

– Minulla on Virossa ystäviä, jotka pakenivat Neuvostoliiton miehitystä Etelä-Pohjanmaalle. Elin heidän elämänsä kirjaa lukiessani.

Nyrhisen mielestä Sofi Oksanen verhoaa salaperäisyyden huntu.

– Kirjailijalla on julkinen minä, mutta varmasti hänellä täytyy olla myös oma

elämänsä julkisen olemuksen takana. Uskon, että tämä suojelee häntä.

Syksyn kuumin kotimainen kirjailija Sofi Oksanen oli *Filmä ja valoa* -festivaalin odotettu päävieras. *Kun kyyhkys katosivat* -lukijatapaamisen istumapaikat varattiin Matin-Tuvasta hujauksessa jo alkusuksyllä, ja myös sitä seurannut *Puhdistuksen* näyttö oli ennakkovarausten pe-

rusteella loppuunmyyty.

Ylistaroon Oksanen saapui Seinäjoelta, josta teatteriin kiiruhti myös suomalaisen kirjakaupan Seinäjoen myymälän päällikkö **Pekka Piispanen**. Hän pystytti teatterin saliin vauhdikkaasti kirjaöpöydän ja pinosi sille Oksanen romaaneja.

– Odotan täältä jopa vilkkaampaa myyntiä kuin Seinäjoella iltapäivällä. Kyyhkys on meilläkin vuoden

myydyin kirja. Voisiko yhtenä suosion syynä olla se, että Oksanen kirjoittaa asioista, joista suomalaiset eivät ole tietneet, Piispanen pohti.

Hillittyä hulinaa seurasi Oksanen kiertuekumppani, tuottaja **Milla Palovaara** Liike-kustantamosta. Kaksikko on viime aikoina käynyt myös Savonlinnassa, Kuopiossa, Vaasassa, Lahdessa, Tampereella, Turussa ja Ou-

lussa.

– Sofi on uutterin tuntema ni ihmisen. Hän osaa maan kivoita ja haluaa tavata lukijoitaan. Se ei ole niin tavallista kuin ehkä luullaan sillä monet kirjailijat ovat liian ujoja tullakseen yleisö eteen.

Moni lukija rohkaistui hienon arkaillen kertomaan Oksanella, millaisia elämyksiä hänen romaaninsa olivat olleet. Vaikka kirjailijalle e-

Filmijuhla syksyn valopilkuna

Toimittajalta

Filmä ja valoa -festivaalista on tullut itselleni syksyn kohokohta. Viimeistään alkusuksyllä alan ystävieni kanssa arvailu, mikä mahtaa olla tapahtuman pääelokuva ja keitä tulee vieraiksi.

Valottomana sunnuntaiamuna kömmin teatterin saliin kello 10 ja antaudun valkokankaan lumoukselle.

Alusta asti olen nauttinut erityisesti festivaalin dokumenteista ja eurooppalaisista laatu-elokuvista, jotka nähdäkseen

pitäisi muuten matkustaa Helsinkiin tai ainakin Tampereelle.

Tältä syksyltä mieleen jää eittämättä Kalevi Kiviniemen säestämä Pohjalaisia. Se oli Tapaus.

Elokuvfestivaali on saanut viidessä vuodessa vakituisen, uskollisen kävijäjoukon. Huomatava osa kantayleisöstä on ylistarolaisia niin kuin pitäkkin. Festivaaleilla tietää näkevänsä tietyt ihmiset ja tututjen kanssa on mukava jutella.

Filmijuhlalla on pieni, mutta vannonutun yleisönsä myös muualla Suomessa. Maaseudun tapahtumiin pätee sama asia kuin liike-elämän palveluihin. Ne säilyvät vain, jos ihmiset ottavat kantaa osallistumalla ja käyttävät palveluja.

Yleisö äänesti jaloillaan myös tänä syksynä. Elokuvia ei tarvinnut esittää tyhjälle salille.

ELINA KOSKI

Kesäasukkaat nauttivat festivaalista

Ylistaron kesäasukkaat **Kajaja** ja **Mika Koivusalo** ovat käyneet Matin-Tuvassa elokuvissa siitä lähtien, kun he ostivat talon Kylänpäästä. Heistä on tullut myös *Filmä ja valoa* -festivaalin vakuita vieraita. Vanhan teatterin henki ja sen omistajista huokuva rakkaus elokuvaan on tehnyt vaikutuksen.

– Kuuden vuoden aikana olemme käyneet enemmän elokuvissa Ylistarossa kuin kotona Espoossa. Siellä olisi paljon tarjontaa, mutta täällä meillä on aikaa.

– Matin-Tuvan aulassa tietää tullessaan elokuvaan eikä

paikkaan, jossa myydään pitsaa. Sekin on mukavaa, ettei täällä tarvitse katsoa pitkiä mainoksia.

Koivusalo houkuttelivat tänä syksynä festivaaleille Luxemburgissa asuvan ystävänsä **Marjo Sainion**, joka lomaili kotimaassa.

Kolmikko kehuu festivaalin ystävälistä palvelua, hyvää kahvia, hienosti miellettyä teemaa, paikallisdokumentteja ja ohjelmistoa, joka tarjosi elämyksiä tavalliselle elokuvissakävijälle.

– Teatterin aula on vaikuttava ja tapahtuma symppaattinen. Oli kiinnostavaa kuulla Sofi Oksanen teoksen taustoista, ja olen saanut täällä muutenkin paljon tietoa. Isäni oli sotaveteraani ja äidiniänti kotoisin Juvasta,

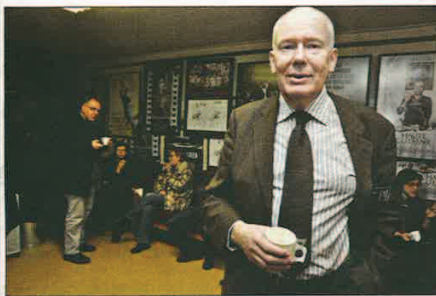

Marjo Sainio ja Kajaja Koivusalo jalaisia ennen kuin lähtivät

joten Särkisyrjän taistelu kiinnostaa myös minua, Sainio kertoo.

– On hienoa, että kesäastakas voi kannattaa paikallista tapahtumaa ja pääsee osalliseksi täkäläisestä elämästä, Kajaja Koivusalo

”Televisiossa” ”Suuri tarina toteutui tänä iltana”

Elokuvatuottaja Antti Alanen piti festivaalilla esitelmän ja istui katsomossa kahtena päivänä.

Minna Liimatainen tuli Matin-Tupa-an kirjaostoksille. Häntä palveli Pekka Piispanen.

satanut palkintoja ja ylistäviä arvioita, tavallisen lukijan mielipiteet olivat hänelle selvästi mieluisia.

– Odotimme sinusta Ferialandia-ehdokasta, Järvenpäästä tullut Helena Kormanon uskoutui. Hän vieraili synnyinseudullaan puolisonsa Urpo Kormanon kanssa.

Puhdistuksen Helena Kormanon luki tuoreeltaan.

– Se nosti hiukset pystyyn. Tunsin syvästi romaanin naisten kauhun. Olen syntynyt välirauhan aikana, joten ehkä lukukokemukseeni peilautui sota-ajan muistojani, ainaista hättää.

Elokuvana **Puhdistus** jakoi Kormanoiden mielipiteet. – Siinä oli aika rajuja kohtauksia. Kun elokuva esitettiin televisiossa, se ei sovi lasten katseltavaksi, Urpo

mielti.

– Elokuva oli hyvin tehty, uskollinen kirjalle ja mielestäni myös uskottava. Näyttelijätkin olivat hyviä, Helena summasi.

Festivaalivieras Juha Reinikka Ilmajolta oli näytöksen jälkeen mittei sanonut.

– Elokuva oli vaikuttava ja hämmästyttävän laadukas. Tarina oli uskottava. En ole lukenut kirjaa, mutta tämän jälkeen luen kaikki Oksasen teokset.

Festivaalin päätöspäivänä Reinikka lupasi vielä tulla elokuviin. Mika Kaurismäen *Tie pohjoiseen* ja sen alkupuolena esitettävä Aki Kaurismäen lyhytelokuva kiinnostivat.

ELINA KOSKI

Elokuva Restauroidu mykkäelokuva sai urkusäestötyksen.

YLISTARO Matin-Tuvan yleisö tunnisti itsensä miltei sata vuotta sitten filmatusta mykkäelokuvasta *Pohjalaisia*. Urkutaiteilija **Kalevi Kiviniemi** tulkitsee musiikillaan sen tunteita, ja yleisö seurasi miltei hievahtamatta sekä elokuvaa että taiteilijan soittoa. Sen tutut pohjalaisteemat sitoivat elokuvan entistäkin tiukemmin synnyinsijoilleen.

Esiripun sulkeuduttua ja urkujen vaiettua yleisö osoitti pitkään suosiota seisoen.

– On aina fantastista tulla Pohjanmaalle, taiteilija kiitti ja jatkoi laulamalla päätöksen eteläpohjalaisesta kansanlaulusta *Niin kauan minä rampaan*.

Itsensä piinkovana kriitikona Kiviniemi oli soittoonsa tyytymätön, mutta kehui yleisöä hienoksi. Sunnuntain vastaisena yönä Ylistaroon saapunut taiteilija oli soittanut elokuvan musiikin teatterissa kertaalleen aamuyöllä.

– En pystynyt täydellisesti säestämään näin pitkää elokuvaa, mutta teherähän paree seuraavalla kerralla. Tämä ei jää tähän. Teos pitäisi esittää muuallakin Pohjanmaalla. Festivaalin järjestäjiltä oli neronleimaus yhdistää elokuva ja urkumusiikki, Kiviniemi suitsutti kuumisaa.

Taiteilija luonnehti Jalmarin Lahden suon *Pohjalaisia* tunteikkaaksi, rajuksi elo-

Festivaalijohtaja Anssi Luomalla, äänittäjä Mika Koivusalolla ja urkutaiteilija Kalevi Kiviniemellä oli juhlahetki Pohjalaisia-elokuvan jälkeen.

kuvuksi.

– Suuri tarina toteutui tänä iltana. Syränveret kiahuu. Yhä voimakkaammin tunnen, että elokuva on

Festivaalin järjestäjiltä oli neronleimaus yhdistää elokuva ja urkumusiikki.

KALEVI KIVINIEMI

kuin eilen tehty. Sen elinvoima ei loppu koskaan. Elokuva ja nämä ihmiset täällä, tämä heimo, kuuluvat yhteen.

Isokyröläiset **Hanna** ja **Esko Petäjä** kuvailivat kokemustaan ainutlaatuisiksi. Heidän korvansa poimi musiikista paljon tuttua, mutta kaikkia teemoja he eivät tunnista. Petäjät ihailivat musiikin ja kuvan samanaikaisuutta.

– Chopinin surumarsin mukaelma soi joka kerta suutarin tehdessä kuolemaa. Toivo Kuulaa oli paljon. Kiviniemen työ on ollut hirtittävä, Hanna Petäjä arvioi.

– Oli upeaa nähdä soittajan tekniikka ja hänen eläytymisensä, Esko Petäjä mielti.

Petäjä puhutteli myös Artturi Järviuoman tekstin pohjautuvan elokuvan tarina.

– Meissä pohjalaisissa on uhoja ja vapaudenkaipautta. Pohjalainen ei kestä loputonta painostusta eikä sitä-

kään, että hänen oikeudentajuun loukataan.

Ylistarolaiset **Pirkko** ja **Eero Koivusalo** olivat haltioissaan. He ihastelivat, miten erinomaiseen kuntoon vanha filmi oli saatu.

– Aivan maharotoonta! Urkumusiikki oli ylimalaista ja elokuvakin järjestyttävä, Eero ylisti.

Koiviston elämyksen musiikki kaksinkertaisti.

– Elokuvalle on elävä, todella pohjalainen sanoma. Koti, uskonto, isänmaa, oikeudentunto ja taistelu vääryyttä vastaan ovat vanhoja arvojamme.

Elokuvan säestystalenne luovutetaan Kansalliselle audiovisuaaliselle arkistolle.

ELINA KOSKI

Katsotvat Matin-Tuvassa Pohjankylällä Espooseen.

mielti. **Ylistarolaisten** vanhempien poikana Mika Koivusalo on viettänyt lapsesta asti paljon aikaa Ylistarossa.

– Festivaalillakin on tuttu eteläpohjalainen meininki. Mistään asiasta ei sanota,

että ei se onnistu.

Urkutaiteilija Kalevi Kiviniemen äänittäjänä Koivusalon näpit olivat pelissä *Pohjalaisia*-elokuvan säestysshankkeesta alusta asti.

Festivaaliviikonloppuna Koivusalo liittyi tapahtuman talkoolaisiin. Keuruulta tuodut urut asennettiin teatterin lauantain vastaisena yönä. Koivusalo toi mukanaan kaiuttimet ja kaapelit, hoiti urkujen ja harmonin äänentoiston ja valvoi esityksessä äänen voimakkuutta. Kiviniemellä varten Koivusalo oli varannut pienen videomonitorin, josta taiteilija seurasi elokuvaa.

ELINA KOSKI

Kyyhkysten päähenkilöllä historiallinen esikuva

Sofi Oksasen Viro-kvartetin kolmas romaani *Kun kyyhkys katsovat* kertoo petoksesta, rakkaudesta, avioliitosta ja propagandasta. Tapahtumat sijoittuvat 1940-luvulle ja 1960-luvulle.

Oksanen esitteli Matin-Tupa-an kokoontuneelle kahdellesadalle kuulijalle romaaninsa tapahtumapaikkoja valkokankaalle heijastetuin kuvin, kertoi elämästä neuvosto-Virossa ja taustoitti toestaan.

Romaanin päähenkilöllä

Edgar Partsilla on historiallinen esikuva, Edgar Meos. Hän oli kirjailija ja lahjakas, kielitaitoinen huijari, josta KGB kiinnostui. Meos väitti palvelleensa Ranskan ilmavoimissa ja koulutautuneensa brittien ilmapuimissa. Hän vääränsi itselleen lentolupakirjan ja väitti lennättäneensä itse Leninia.

Petoksen tarinaa etsineen Oksasen mielestä erityisen kiinnostavaa oli Meosin mielenkiinto ilmailua kohtaan.

Romaanin nimi perustuu historialliseen tosiasiaan. Kyyhkys katsovat Virossa saksalaismiehityksen aikana, koska nälkäiset saksalaiset söivät ne. Virolaisia se oudokutti. Neuvostokuvastossa kyyhkynen oli rauhan vertauskuva.

Sofi Oksanen on kirjoittanut virolaisten lähi-mennessä kipeistä asioista. Häneltä kysyttiin, voidaanko häneltä odottaa teosta myös suomalaisten historian

kypusteista. – En voi tietää, mistä kirjoitan kymmenen vuoden päästä. Monet lukijat ovat pyytäneet minua kirjoittamaan vuodesta 1918. Siitä on pian sata vuotta, mutta ihmisten mielestä siitä ei ole kirjoitettu tarpeeksi.

Oksanen uskoo, että historiantutkimus paljastaa vielä uusia asioita suomalaisten menneisyydestä.

ELINA KOSKI